

רשומות

הצעות חוק

15 ביוני 1983

1630

ד' בתמוז התשמ"ג

עמוד

186

חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים (תיקון), התשמ"ג-1983

חוק המרשם הפלילי ותקנת השבים (תיקון), התשמ"ג-1983

1. בסעיף 10 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981¹ (להלן - החוק העיקרי):

(1) האמור בסעיף יסומן (א) ובסופו יבוא :

"ובדבר כל עבירה של בעל רשיון נהיגה הנוגעת לשימוש בסם מסוכן או להחזקת סם מסוכן לצורך שימוש בו (להלן - עבירת סמים); לענין זה, "סם מסוכן" - כהגדרתו בפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973² ;

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא :

"(ב) המשטרה תמסור לרשות הרישוי לפי פקודת התעבורה³, לפי בקשתה, מידע מן המרשם על עבירת סמים שעבר מבקש רשיון נהיגה."

2. אחרי סעיף 11 לחוק העיקרי יבוא :

11א. מידע על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין כאמור בסעיפים 59 ו-62 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁴ וכן מידע על משפט שבו עוכבו ההליכים לפי סעיף 231 לאותו חוק, לא יימסר אלא לגופים המפורטים בתוספת השלישית."

¹מידע על תיקים סגורים

דברי הסבר

בנוסף לכך תהיה רשאית רשות הרישוי לקבל מידע על הרשעה בסמים לגבי מועמדים לקבלת רשיון נהיגה.

מניחים
2 ו-7 בהתאם לחוק התיקים רשאית המשטרה לנהל רישומים בנוסף למרשם הפלילי, לענין נושאים שאינם מהווים חלק מהמרשם. רישומו של אדם אלה נוגעים, בין היתר, לתיקים סגורים ולעיוכוב הליכים וכן לחקירות ולתיקים תלויים ועומדים. לגבי חקירות ותיקים תלויים קובע סעיף 11 לחוק, שהמשיך טרה רשאית למסור גם מידע עליהם. מוצע להבהיר שאין להעביר מידע על תיקים סגורים ועל משפטים שההליכים בהם עוכבו, אלא ליועץ המשפטי לממשלה ולמשנים שלו בקשר לבקשות לעיוכוב הליכים, לתובע, לקצין מבחן, לגופים המפורטים בסעיף 4 לחוק ולחוקר

סעיף 1 סעיף 10 לחוק העיקרי קובע:

"מבטרת מידע לרשות הרישוי

10. המשטרה תמסור לרשות הרישוי לפי פקודת התעבורה, מידע מן המרשם בדבר כל עבירה הכרוכה בנהיגת רכב."

בעקבות הצעה לסדר היום של תה"כ גאולה ארד בנושא השפעת סמים על נהיגת רכב, הוחלט על דעת משרדי הבריאות, המשפטים והתעבורה, לאפשר לרשות הרישוי לקבל מידע על הרשעות בשימוש בסמים. מידע זה דרוש לה לשם הפעלת סמכויותיה לענין רשיון נהיגה.

המידע יימסר מיד עם הרשעתו של בעל רשיון נהיגה.

1 ס"ח התשמ"א, עמ' 322.
2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 27, עמ' 526.
3 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.
4 ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

- (1) בסעיף קטן (א), המלים "העיון יהיה בדרך שתיקבע בתקנות" — יימחקו;
- (2) במקום סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ב) נמסר מידע על אדם על פי חוק זה, תינתן הודעה על כך לאותו אדם (להלן — נושא המידע); הוראה זו לא תחול במקרים אלה:
- (1) המידע נמסר לרשות הרישוי לפי סעיף 10;
- (2) המידע נמסר לגופים המפורטים בפרטים (א), (י) עד (יח), (כב) עד (כו) ו-(כח) שבתוספת הראשונה ולבעלי התפקידים המפורטים בתקנה 4א(א) לתקנות-שעת-חירום (יהודה והשומרון, חבל עזה, סיני ודרום סיני — שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), התשכ"ז-1967";
- (3) נושא המידע הסכים בכתב למסירת המידע."
- (3) בסעיף קטן (ג), במקום הסיפה המתחילה במלים "למי שקיבל" יבוא "לנושא המידע וכן, אם נושא המידע ביקש זאת, למי שקיבל את המידע";
- (4) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:
- "(ה) העיון במידע וההודעה על מסירת מידע או על תיקון טעות יהיו בדרך שתיקבע בתקנות."

דברי הסבר

לתקנות הביצוע. בתקנות אלה ייקבעו בין היתר הוראות בדבר מסירת ההודעה לגבי קטין או פסול דין.

ב. מוצע לקבוע שאין לחייב מתן הודעה על מסיירת מידע, אם המידע נמסר בהסכמתו של האדם שהמידע נוגע אליו והסכמה היתה בכתב. מי שמסכים למסירת המידע לגוף מסוים יודע שהמידע יימסר ואין טעם שיקבל הודעה נוספת על כך. מטרת ההודעה היא למנוע מצב שאדם נפגע בשל מסירת מידע מן המרשם הפלילי והדבר אינו ידוע לו.

כמו כן, מוצע לשחרר מחובת הודעה על מסירת מידע מן המרשם אם המסירה היתה לגופים הקשורים במערכת המשפט, ביצוע העונש ומתן הקלות בעונש. נושא המידע יודע שעברו הפלילי הוא נושא לבדיקה ועל כן מיותר להודיע לו על כך.

הצמצום המוצע של חובת ההודעה בא כדי להעמיד את החובה בגבולות סבירים, ואין בו כדי לפגוע בזכות העיון שיש לכל אדם ללא כל קשר עם מסירת מידע עליו.

ג. תיקון המידע נעשה על-ידי המשטרה שהיא בעלת המרשם הפלילי. אולם, אין המשטרה הגורם המוסר הבלעדי. על כן, אין היא יכולה לשלוח הודעת

מדעי. לכל אחד מהגורמים הללו יש ענין במידע הזה לצורך קבלת החלטות בקשר לאדם נושא התיק לענין קידום המחקר המדעי.

סעיף 3 סעיף 12 לחוק העיקרי קובע:

"עיון, הודעה על מסירת מידע ותיקון טעות

12. (א) כל אדם זכאי לעיון במידע שבמרשם הנוגע לו; העיון יהיה בדרך שתיקבע בתקנות.

(ב) נמסר מידע על אדם על-פי חוק זה, תשלח המשטרה הודעה על כך לאותו אדם, ואם היה חסוי — לאפוטרופסו.

(ג) נמסר מידע והוברר שנפלה טעות בריי-שום או במידע שנמסר, יתוקן הדבר והודעה על כך תימסר למי שקיבל את המידע ולמי שהמידע עליו ולכל גוף כאמור בסעיף 4א(א).

(ד) העברת מידע לפי סעיף 4א(א) אינה בגדר מסירה לענין סעיף זה."

א. מאחר שמידע מן המרשם נמסר לא רק על-ידי המשטרה, אי אפשר לחייב אותה למסור הודעה על המסירה הנעשית בידי אחרים. מוצע לקבוע רק את החובה של מסירת הודעה ולהשאיר את דרך המסירה

5 ס"ח התשכ"ח, עמ' 20; התשמ"א, עמ' 327.

(1) האמור בסעיף יסומן (א), ובו במקום "בפרטים (א), (י) עד (יב), (יד), (יח), (יט), (כא), ו-(כד)" יבוא "בפרטים (א) עד (ה), (י) עד (יב), (יד) עד (יט), (כא), (כב), (כד), (כה) ו-(כח)";

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) העברת מידע לפי סעיף 4(א) אינה בגדר מסירה לענין סעיף זה."

דברי הסבר

למספר גופים המטפלים באדם נושא המרשם. נמצא שרשימה זו חסרה, וכי יש להוסיף לה גופים אלה: שירות בתי הסוהר, פקיד סעד, ונושאי משרות ובעלי תפקידים המטפלים בהקלות בעונש.

ב. כן מוצע שמידע כאמור יועבר לבעלי התפקידים שממשיכים לקבל מידע מן המרשם אף לאחר תום תקופת המחיקה.

ג. חוקרים מדעיים, בעיקר בתחום הקרימינולוגיה, הדגישו את הצורך בקבלת מידע מן המרשם לשם ביצוע מחקרים מבוססים היטב לשם קידום ענף מדעי זה. ברוב המקרים של המחקרים נמסר המידע ללא פרטי זיהוי ועל כן אין חשש מפני פגיעה בצנעת הפרט. חוקר מדעי יקבל את המידע בהתאם לתנאים שייקבעו בתקנות.

ד. המרשם הפלילי פתוח בפני ארבעת הגופים המנויים בסעיף 4 לחוק, והם המשטרה, שירות הבטחון הכללי, המשטרה הצבאית ומחלקת בטחון שדה של צה"ל. אולם לא נקבע מפורשות בחוק שהורמת מידע חופשית זאת כוללת גם מסירת מידע לענין קטינים וצווים מסויימים. מוצע לקבוע הוראה כללית לענין זה כדי להסיר כל ספק שהורמת מידע בין הגופים הללו כוללת גם מידע זה.

סעיף 5 בסעיף 16 לחוק קובע:

"מחיקת הרשעה

16. (א) משעברו עשר שנים מתום תקופת ההתיישנות, ולענין מידע כאמור בסעיף 13 — מיום פסק הדין או ההחלטה (להלן — תקופת המחיקה), יראו את הרשעה כהרשעה שנמחקה ולא יימסר מידע עליה אלא לגופים המנויים בפרטים (ב) עד (ה) לתוספת הראשונה.

(ב) תקופת המחיקה תחל רק משתמו תקופות ההתיישנות של כל ההרשעות של מי שהמידע עליו, ותיפסק משהורשע בעבירה נוספת.

תיקון למקבלי המידע אם האדם שעליו המידע לא מוסר לה רשימה שלהם.

מטרת מתן הודעה על תיקון מידע היא לתקן עוול או נזק שנגרם לאדם בשל מסירת מידע מוטעה. ייתכנו מקרים שתאדם עצמו לא יהיה מוכן שהודעה כזו תימסר, מפאת הזמן שעבר מאז נתקבל המידע המוטעה.

מסיבות אלה מוצע להגביל את חובת ההודעה למי שנושא המידע מבקש שיודיעו להם על הטעות.

כן מוצע למחוק את אזכור הגופים המנויים בסעיף 4 לחוק, מאחר שהתיקון נעשה בצורה אוטומטית והם יקבלו את המידע המתוקן ברגע שיזדקקו מחדש למידע.

כדי להסיר כל ספק, נקבע מפורשות שכל הנושאים המטופלים בסעיף זה ייעשו בדרך שתיקבע בתקנות.

סעיף 4 בסעיף 13 לחוק העיקרי קובע:

"הגבלת מסירה לגבי קטינים ולענין צווים מיוחדים

13. מידע מן המרשם כמפורט להלן לא יימסר אלא לגופים המפורטים בפרטים (א), (י) עד (יב), (יד), (יח), (יט), (כא) ו-(כד) שבתוספת הראשונה לצורך מילוי תפקידיהם:

(1) מידע על עבירה שעבר קטין בטרם מלאו ארבע עשרה שנים;

(2) מידע על עוון שעבר קטין שמלאו לו ארבע עשרה שנים וטרם מלאו לו שש עשרה שנים;

(3) קביעה או צו כאמור בסעיף 2(4);

(4) מידע בדבר צו מבחן;

(5) מידע על צו בדבר התחייבות להימנע מעבירה וצו שירות לתועלת הציבור שניתנו ללא הרשעה."

א. הסעיף הקיים מגביל את מסירת המידע לגבי קטינים, צווי מבחן וצווים אחרים שניתנו ללא הרשעה,

6. בתוספת הראשונה לחוק העיקרי —

תיקון התוספת
הראשונה

(1) במקום פרט (יא) יבוא:

"(יא) היועץ המשפטי לממשלה ובא כוחו, מי שהיועץ המשפטי לממשלה אצל לו את סמכותו לעכב הליכים פליליים, הובע כאמור בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב—1982, תובע כמשמעותו בחוק שירות המדינה (משמעת), התשכ"ג—1963, ותובע כמשמעותו בחוק הרשויות המקומיות (משמעת), התשל"ח—1978";

(2) אחרי פרט (כו) יבוא:

"(כח) פקיד סעד."

7. אחרי התוספת השניה לחוק העיקרי יבוא:

תוספת תוספת
שלישית

"תוספת שלישית

(סעיף 11א)

(א) היועץ המשפטי לממשלה, מי שהיועץ המשפטי לממשלה אצל לו את סמכותו לעכב הליכים פליליים ותובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב—1982, לצורך מילוי תפקידיהם;

(ב) הגופים המפורטים בסעיף 4(א) לחוק, לפי הכללים שנקבעו באותו סעיף;

(ג) קצין מבחן;

(ד) חוקר מדעי — במקרים ובתנאים שנקבעו בתקנות באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת."

דברי הסבר

סעיף 6 מוצע להוסיף לתוספת הראשונה, שבה מפורט רטים הגופים הרשאים לקבל מידע מן המרר שם עד מחיקת ההרשעה, את אלה:

(1) בא כוח של היועץ המשפטי לממשלה. התוספת מתייחסת עתה לתובע בלבד ולא לנציג היועץ המשפטי לממשלה, בהליכים שאינם הליכים פליליים אך יש למידע מן המרשם השיבות לגביהם (למשל, בהליכי אימוץ ובהליכים לענין קטין בזקק).

(2) מי שהיועץ המשפטי לממשלה אצל לו את סמכותו לעכב הליכים פליליים — כדי לאפשר לו למלא את תפקידו בענין זה.

(ג) העברת מידע לפי סעיף 4(א) אינה בנדר מסירה לענין סעיף זה.

(ד) הרשעה שנשיא המדינה נתן עליה חנינה, דינה כדין הרשעה שנמחקה."

הסעיף הקיים קובע שבתום תקופת המחיקה חדלים למסור מידע על עברו הפלילי של אדם. לכלל זה מספר מצומצם של הריגים, המתייחסים למינויים מיוחדים.

מוצע להוסיף לרשימה מצומצמת זאת את היועץ המשפטי לממשלה, אשר מתוקף תפקידו צריך לקבל את המידע על עברו הפלילי של אדם בצורה המלאה ביותר. בענין זה, המסירה תהיה אישית אליו ולא דרך נציגיו.

6 ס"ח התשכ"ג, עמ' 50.
7 ס"ח התשל"ח, עמ' 153.

8. בסעיף 188(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, המלים "של בתי המשפט" — יימחקו.

9. תחילתו של חוק זה ביום תחילתו של החוק העיקרי.

דברי הסבר

החלטות בפלילים של בתי המשפט הנוגעות לנאשם, למעט זיכוי —

(1) כשהדיון מתנהל בפני הנאשם — אם העתק המרשם הפלילי הוגש לבית המשפט והנאשם לא הכחיש את תכנו;

(2) כשהדיון מתנהל שלא בפני הנאשם — אם העתק המרשם הפלילי הומצא לו מטעם התובע, והנאשם לא הודיע לבית המשפט, בכתב, תוך שבעה ימים מיום שהגיע ההערך לק לידי, שהוא מכחיש את תכנו.

(ב) בעבירות מהמנויות בתוספת הראשונה, מותר לקבל כראיה, כתנאים האמורים בסעיף קטן (א), גם העתק מרשימה המתנהלת במשרדו של השר הממונה על ביצוע החוק הקובע את העבירה.

מוצע להבהיר כי גם הרשעות של בית דין צבאי או בית משפט צבאי יהיו ניתנות להוכחה באותה דרך.

(3) תובע כמשמעותו בחוק שירות המדינה (משמעת) ובחוק הרשויות המקומיות (משמעת). תובע כזה מוסמך להעמיד לדין משמעת עובד מדינה או עובד רשות מקומית שהורשע בפלילים בעבירה שיש עמה קלון או בעבירה הקשורה לעבודתו. מידע מן המרשם חשוב בשלב של העמדה לדין ואף בשלב של הטיעון לעונש.

סעיף 8 סעיף 188 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מאפשר להגיש כראיה למידת העונש העתק מהמרשם הפלילי על החלטות בפלילים של בתי המשפט הנוגעות לנאשם. וזו לשון הסעיף:

"דרכי הוכחה

188. (א) מותר לקבל כראיה לענין סעיף 187, בנוסף לכל דרך אחרת של הוכחה כדין, העתק מהמרשם הפלילי המתנהל בידי המשטרה על